

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων: Ένας αστρονομικός υπολογιστής

*Ιωάννης Σειραδάκης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Φυσικής Τομέας Αστροφυσικής, Αστρονομίας
και Μηχανικής*

*Ξενοφών Μουσσάς
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
Τμήμα Φυσικής Τομέας Αστροφυσικής, Αστρονομίας και Μηχανικής*

Περίληψη

Ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων βρέθηκε τυχαία, σε ένα ναυάγιο, κοντά στο μικρό νησί των Αντικυθήρων (ανάμεσα στη Κρήτη και στην Πελοπόννησο) τον Απρίλιο του 1900 από δύοτες σφουγγαριών οι οποίοι είχαν εξοκειλει εκεί λόγω κακοκαιρίας. Το ναυάγιο χρονολογήθηκε από το 86 έως το 67 π.Χ. (νομίσματα από τη Πέργαμο). Ο Μηχανισμός είχε πιθανόν κατασκευαστεί στη Ρόδο και χρονολογήθηκε από επιγραφολόγους, γύρω στο δεύτερο μισό του 2^{ου} αιώνα π.Χ. (100-150 π.Χ.). Εκείνη περίπου την εποχή ο μέγας Έλληνας αστρονόμος Ίππαρχος ζούσε στη Ρόδο. Πέθανε εκεί το 120 π.Χ. Ήταν ένα φορητό, (σε μέγεθος laptop), τεχνούργημα με γρανάζια το οποίο υπολόγιζε και επιδείκνυε, με μεγάλη ακρίβεια, τις κινήσεις του Ηλίου και της Σελήνης στον ουρανό, τη φάση της Σελήνης για δεδομένη εποχή και μπορούσε να προβλέψει τις εκλείψεις. Είχε ένα ταμπλό ενδείξεων μπροστά και δύο στο πίσω μέρος. Τα γρανάζια του μετακινούνταν με ένα μοχλό, με τον οποίο ο χρήστης μπορούσε να τοποθετήσει τον δείκτη σε οποιαδήποτε εποχή (στον μπροστινό πίνακα). Κάνοντας αυτό, πολλοί δείκτες μετακινούνταν συγχρόνως από τα γρανάζια, για να δείξουν τα ουράνια φαινόμενα που αναφέρθηκαν προηγουμένως σε τρεις ακριβείς δακτυλίους. Περιείχε ένα εκτενές εγχειρίδιο χρήστη. Η ακριβής λειτουργία των γραναζιών έχει επιτέλους αποκωδικοποιηθεί και μία μεγάλη μερίδα του εγχειριδίου έχει διαβαστεί μετά από 2000 χρόνια από μία καινούρια ουσιώδη έρευνα χρησιμοποιώντας εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας.